

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/198/2015
Identifikačné číslo spisu:	1106219747
Dátum vydania rozhodnutia:	26.11.2015
Meno a priezvisko:	JUDr. Edita Bakošová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2015:1106219747.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne Ing. Arch. O., bývajúcej v T., zastúpenej JUDr. Ivou Lukačovičovou, advokátkou v Bratislave, Na Riviére č. 22, proti žalovaným 1/ Hlavnému mestu Slovenskej republiky Bratislava, so sídlom v Bratislave, Primaciálne námestie č. 1, IČO: 00 603 481, 2/ E., so sídlom v T., o nahradenie prejavu vôle, vedenej na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 26 C 195/2006, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 29. októbra 2013 sp. zn. 14 Co 381/2013, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 29. októbra 2013 sp. zn. 14 Co 381/2013 z r u š u j e a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

Okresný súd Bratislava I rozsudkom zo 4. decembra 2012 č.k. 26 C 195/2006-317 zamietol žalobu žalobkyne, ktorou sa domáhala - pôvodne podľa rubra žalobného návrhu „určenia povinnosti uzavrieť zmluvu o prevode vlastníctva k bytu“ a podľa petitu „nahradenia vyhlásenia vôle odporcov I. a II. na uzavretie zmluvy o prevode vlastníckeho práva k bytu č. X na U.... a prikázania odporcovi I. a II. rade previesť vlastnícke právo k bytu č. X na O.. posch. domu na U. na navrhovateľku do 30 dní odo dňa právoplatnosti.“ - a po zmene petitu pripustenej uznesením Okresného súdu Bratislava I z 22. júla 2008 č.k. 26 C 195/2006-41, „nahradenia prejavu vôle žalovaných uzavrieť s ňou zmluvu o prevode vlastníctva k bytu č. X na X. poschodí o výmere 89,75 m², ktorý sa nachádza na U., súp. č. XXX zapísaný na LV č. XXXX, k.ú J. ako stavba súp. č. XXX na pozemku parc. č. XXX a k tomu prislúchajúci podiel na spoločných priestoroch za cenu určenú podľa § 18a a § 18b zákona č. 182/1993 Z.z. v platnom znení dňom právoplatnosti rozsudku“. Žalovanému 1/ náhradu trov konania nepriznal a žalobkyni uložil povinnosť zaplatiť žalovanej 2/ náhradu trov konania v sume 430,54 eur k rukám právneho zástupcu do troch dní. Svoje rozhodnutie právne odôvodnil § 16 ods. 1, § 29a ods. 1, 3 zákona č. 182/1993 Z.z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov, vecne tým, že z výpisu z LV č. XXXX vyplýva, že predmetná nehnuteľnosť je od roku 1991 v podielovom spoluvlastníctve. Ku dňu vyhlásenia rozhodnutia sa jedná o podielového spoluvlastníka spoločnosť Hviezdoslavovo námestie 11, spol. s r.o., ktorá má spoluvlastnícky podiel 34/120 a Hlavné mesto Slovenskej republiky - Mestská časť Staré Mesto, v podiele 86/120. Nejedná sa teda o bytový dom, ktorý by bol vo výlučnom vlastníctve

obce. Za daného skutkového a právneho stavu nemôže obec bez súhlasu druhého podielového spoluvlastníka nehnuteľnosti (Hviezdoslavovo nám. 11 s.r.o.) prevádzať predmetné byty, ktoré navyiac nie sú ku dňu vydania rozhodnutia v tomto konaní (4. decembra 2012) na príslušnom liste vlastníctva uvedené. Spoločnosť Hviezdoslavovo nám. 11 s.r.o., nebola účastníkom tohto súdneho konania napriek tomu, že je spoluprenajímateľom predmetného bytu, čo vyplýva z predloženej nájomnej zmluvy z 9. apríla 2001 (ktorú uzatvoril aj právny predchodca tejto spoločnosti, spoločnosť SATEL), čo je nedostatkom tohto žalobného návrhu. Zákonná povinnosť previesť byt podľa § 29a zákona č. 182/1993 Z.z. sa v tomto prípade vzťahuje len na jedného podielového spoluvlastníka - na obec, nie však na druhého podielového spoluvlastníka nehnuteľnosti. Navyiac, žalobný petit je nevykonateľný, keď petit na nahradenie prejavu vôle, premetom ktorého má byť prevod vlastníckeho práva k bytu, musí obsahovať všetky podstatné náležitosti zmluvy o prevode vlastníctva k bytu v zmysle § 5 zákona č. 182/1993 Z.z. O trovách konania súd rozhodol podľa ustanovenia § 142 ods. 1 O.s.p.

Na odvolanie žalobcov Krajský súd v Bratislave rozsudkom z 29. októbra 2013 sp. zn. 14 Co 381/2013 s poukazom na ustanovenie § 219 ods. 1, 2 O.s.p., potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa, žalobkyni uložil povinnosť zaplatiť žalovanému 2/ náhradu trov odvolacieho konania vo výške 81,46 eur do troch dní odo dňa právoplatnosti rozsudku na účet právneho zástupcu a žalovanému 1/ náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. Uviedol, že rozhodnutie súdu prvého stupňa považuje za vecne správne a v celom rozsahu sa stotožňuje s jeho odôvodnením, pretože súd prvého stupňa jasne a konkrétne odôvodnil všetky skutočnosti, ktoré vzal do úvahy pri rozhodovaní o uplatnenom nároku žalobkyne. Zdôraznil, že v zmysle § 212 ods. 3 O.s.p. odvolací súd prihliada len na také vady konania pred súdom prvého stupňa, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Pokiaľ ide o namietané porušenie procesných práv žalobkyne v súvislosti s nevyhovením jej žiadosti na odročenie termínu pojednávania zo strany prvostupňového súdu uviedol, že takúto vadu konania nezistil. Žalobkyňa, resp. jej právna zástupkyňa dostala možnosť oboznámiť sa s novým podaním žalovaného 2/, ktoré bolo na pojednávaní aj prečítané, pričom nešlo o takú zmenu dôkaznej situácie, ktorá by si vyžadovala osobitnú prípravu žalobkyne na jej reakciu. Pokiaľ ide o právne posúdenie veci, platí zásada „Iura novit curia“, súd pozná právo, a je výlučne na súde, aby aj bez návrhov procesných práv zohľadnil všetky právne predpisy a judikaturu, ktorá je relevantná pre posúdenie veci. Okrem správne vytýkaných nedostatkov žalobného petitu žalobkyne vo vzťahu k uplatnenému nároku zo strany žalovaných aj súdu prvého stupňa, bola pre meritum veci podstatná aplikácia ustanovenia § 16 ods. 1 ZOD (zrejme zákona č. 182/1993 Z.z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov - pozn. dovolacieho súdu), keď nebolo sporné, že bytový dom je v podielovom spoluvlastníctve obce a súkromnej spoločnosti, navyiac, žalobkyňa druhého spoluvlastníka neoznačila v spore ako žalovaného, hoci ide o nerozlučné procesné spoločenstvo podľa § 91 ods. 2 O.s.p. a už tento procesný nedostatok by sám osebe zakladal dôvod na zamietnutie žaloby. Rozhodnutie o trovách konania žalovaného 2/ odôvodnil len odkazom na vyhlášku č. 655/2004 Z.z., a rozhodnutie o nepriznaní náhrady trov konania žalovanému 1/ len tým, že si takúto náhradu neuplatnil.

Rozsudok odvolacieho súdu napadla žalobkyňa dovolaním, v ktorom podrobne zopakovala skutočnosti uvádzané v priebehu konania, poukázala na ustanovenie § 29a zákona č. 182/1993 Z.z., z ktorého vyvodzuje existenciu svojho predkupného práva k predmetnému bytu. Svoje dovolanie odôvodnila ustanovením § 236 a nasl. O.s.p., nesprávnym právnym posúdením veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.) a tiež tým, že postupom súdov jej bola odňatá možnosť konať pred súdom, čo vidí nielen v tom, že neboli vykonané dôkazy, ktoré žiadala, ale aj v tom, že súd prvého stupňa jej doručil vyjadrenie žalovaného 2/ až na pojednávaní a odmietol odročiť pojednávanie za účelom jej oboznámenia sa s jeho obsahom, tým, že súd prvého stupňa sa informoval o výsledku konania vedeného na tomto súde pod sp. zn. 31 Cb 83/2009 a neodročil pojednávanie za účelom oboznámenia sa s dôvodmi tohto rozhodnutia, súd sa nevysporiadal s judikaturou ESLP týkajúcou sa obdobných vecí a napokon tým, že odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu je nepreskúmateľné. Rozhodnutie tiež spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci, pretože súdy nesprávne vyložili ustanovenie § 29a zákona č. 182/1993 Z.z., t.j., že žalovaní nerešpektovali toto ustanovenie a uprednostňujú ekonomické záujmy obce pred právom občana kúpiť nájomný byt do „osobného“ vlastníctva a obchádzajú bytový zákon. Z uvedených dôvodov žiadala rozsudky oboch súdov zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Žalovaný 1/ dovolanie žalobkyne nepovažoval za dôvodné, pretože postupom súdu nedošlo k odňatiu jej možnosti konať pred súdom a rozhodnutie odvolacieho súdu považuje za vecne správne.

Žalovaný 2/ vo vyjadrení k dovolaniu uviedol, že dovolanie považuje za neúplné, neurčité a zmätočné vzhľadom k jeho obsahu. Podľa jeho názoru postupom súdu nedošlo k odňatiu možnosti konať pred súdom a rozhodnutie odvolacieho súdu nepovažuje za nepreskúmateľné. Pokiaľ dovolateľka namietala nesprávne právne posúdenie veci súdmi nižších stupňov, jej dôvody sú rovnaké ako dôvody uvádzané v dôvodoch odvolania z 8. februára 2013. Vzhľadom k tomu, že žalobkyni nebola odňatá možnosť konať pred súdom, považuje jej dovolanie za procesne neprípustné.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací [§ 10a ods. 1 O.s.p. (poznámka dovolacieho súdu: v ďalšom texte sa uvádza Občiansky súdny poriadok v znení pred 1. januárom 2015)] po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpená advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.) skúmal najskôr, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 236 a nasl. O.s.p.).

V zmysle § 236 ods. 1 O.s.p. dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

V prejednávanej veci je dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu. Podľa § 238 ods. 1 O.s.p. je dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. V zmysle § 238 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci. Podľa § 238 ods. 3 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež vtedy, ak smeruje proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd vyslovil, že dovolanie je prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4.

S prihliadnutím na zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1 O.s.p.) skúmať vždy, či dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou zo závažných procesných väd vedúcich k vydaniu tzv. zmätočného rozhodnutia, neobmedzil sa dovolací súd len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 238 O.s.p., ale sa zaoberal aj otázkou, či konanie a rozhodnutie odvolacieho súdu nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 písm. a/ až g/ O.s.p. (t.j. či v danej veci nejde o prípad nedostatku právomoci súdu, nedostatku spôsobilosti účastníka, nedostatku riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, o prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, o prípad nedostatku návrhu na začatie konania vo veciach, ktoré možno začať len na návrh, o prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať, či o prípad rozhodovania vylúčeným sudcom alebo súdom nesprávne obsadeným).

Žalobkyňa existenciu procesných väd konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. netvrdila a procesné vady tejto povahy v dovolacom konaní nevyšli najavo. Prípustnosť jej dovolania preto z týchto ustanovení nevyplýva.

So zreteľom na žalobkyňou tvrdený dôvod prípustnosti dovolania sa Najvyšší súd Slovenskej republiky osobitne zamerail na otázku opodstatnenosti tvrdenia, že v prejednávanej veci jej bola odňatá možnosť pred ním konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.).

Predmetnému dôvodu dovolania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. sú vlastné tri pojmové znaky: 1/ odňatie možnosti konať pred súdom, 2/ to, že k odňatiu možnosti konať došlo v dôsledku postupu súdu, 3/ možnosť konať pred súdom sa odňala účastníkovi konania. Vzhľadom k tej skutočnosti, že zákon bližšie v žiadnom zo svojich ustanovení pojem odňatie možnosti konať pred súdom nešpecifikuje, pod odňatím možnosti konať pred súdom je potrebné vo všeobecnosti rozumieť taký postup súdu, ktorý znemožňuje účastníkovi konania realizáciu procesných práv a právom chránených záujmov, priznaných mu

Občianskym súdnym poriadkom na zabezpečenie svojich práv a oprávnených záujmov.

O vadu, ktorá je z hľadiska § 237 písm. f/ O.s.p. významná, ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne s ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva, ktoré mu právny poriadok priznáva. O taký prípad v prejednávanej veci nejde z dôvodu, že odvolací súd pri prejednávaní a rozhodovaní veci postupoval v súlade s právnymi predpismi a žalobkyni neznemožnil uplatniť procesné práva priznané jej právnym poriadkom na zabezpečenie jej práv a oprávnených záujmov.

Najvyšší súd Slovenskej republiky po preskúmaní veci dospel k záveru, že nie je dôvodná námietka dovolateľky týkajúca sa nepreskúmateľnosti, resp. nedostatočnej odôvodnenosti písomného vyhotovenia rozhodnutia odvolacieho súdu.

Postup súdu, ktorým sa účastníkovi konania odňala možnosť konať pred súdom zakladá porušenie práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len dohovor), porovnaj napr. sp. zn. III. ÚS 156/06, sp. zn. III. ÚS 331/04, sp. zn. II. ÚS 174/04.

Podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len ústava), každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

Citovaný čl. 46 ods. 1 ústavy (podobne aj čl. 6 ods. 1 dohovoru) je primárnou ústavnou bázou pre zákonom upravené konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky príslušných na poskytovanie právnej ochrany, a tým aj „bránou“ do ústavnej úpravy jednotlivých aspektov práva na súdnu a inú právnu ochranu, zakotvených v siedmom oddiele druhej hlavy ústavy (čl. 46 až 50 ústavy) normujúcich rámec, v ktorom je možné domáhať sa jeho rešpektovania (m. m. I. ÚS 22/03).

Podľa stabilizovanej judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len ústavný súd) zmyslom a účelom základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (aj čl. 6 ods. 1 dohovoru) je zaručiť každému reálny prístup k súdu. Tomu zodpovedá povinnosť všeobecného súdu o veci konať a rozhodnúť (m. m. I. ÚS 62/97, II. ÚS 26/96). K porušeniu základného práva na súdnu ochranu by došlo vtedy, ak by komukoľvek bola odmietnutá možnosť domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a ak by súd odmietol konať a rozhodovať o podanom návrhu (žalobe) fyzickej osoby alebo právnickej osoby (napr. I. ÚS 35/98). Z judikatúry tiež vyplýva, že ak súd koná vo veci uplatnenia práva osoby určenej v čl. 46 ods. 1 ústavy inak ako v rozsahu a spôsobom predpísaným zákonom, porušuje ústavou zaručené právo na súdnu ochranu (I. ÚS 4/94). Obsah práva na súdnu ochranu v čl. 46 ods. 1 ústavy nespočíva len v tom, že osobám nemožno brániť v uplatnení práva alebo ich diskriminovať pri jeho uplatňovaní. Jeho obsahom je i zákonom upravené relevantné konanie súdov. Každé konanie súdu, ktoré je v rozpore so zákonom, je porušením ústavou zaručeného práva na súdnu ochranu (I. ÚS 26/94). K odňatiu práva na súdnu ochranu v zmysle čl. 46 ods. 1 ústavy preto dochádza aj vtedy, ak sa niekto („každý“) domáha svojho práva na súde, ale súdna ochrana tomuto právu nie je priznaná, alebo nemôže byť priznaná v dôsledku konania súdu, ktoré je v rozpore so zákonom (porovnaj III. ÚS 7/08).

To, že právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí medzi základné zásady spravodlivého súdneho procesu, vyplýva z ustálenej judikatúry EŠLP. Judikatúra tohto súdu nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303- A,

s.12, § 29, Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-B, Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998).

Rovnako sa Ústavný súd Slovenskej republiky vyjadril k povinnosti súdov riadne odôvodniť svoje rozhodnutie v náleze III. ÚS 119/03-30. Ústavný súd už vyslovil, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivý proces je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t.j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03).

Podľa ustanovenia § 157 ods. 2 O.s.p. v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonával ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

Odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu musí mať náležitosti uvedené v § 157 ods. 2 O.s.p. (§ 211 O.s.p.). Odvolací súd sa v odôvodnení svojho rozhodnutia musí vyporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen s poukazom na výsledky vykonaného dokazovania a zistené rozhodujúce skutočnosti, ale tiež s poukazom na ním prijaté právne závery. Účelom odôvodnenia rozsudku je vysvetliť postup súdu a dôvody jeho rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu musí byť zároveň aj dostatočným základom pre uskutočnenie prieskumu v dovolacom konaní. Ak rozsudok odvolacieho súdu neobsahuje náležitosti uvedené v § 157 ods. 2 O.s.p., je nepreskúmateľný. Odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní však nemá odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní, zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov prvostupňového rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v dovolacom konaní.

Podľa § 219 ods. 2 O.s.p., ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na konštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Ustanovením § 219 ods. 2 O.s.p. je odvolaciemu súdu daná možnosť vypracovania tzv. skráteného odôvodnenia rozhodnutia. Možnosť vypracovania takéhoto odôvodnenia je podmienená tým, že odvolací súd sa v plnom rozsahu stotožní s dôvodmi rozhodnutia súdu prvého stupňa, a to po skutkovej ako aj právnej stránke; ak sa odvolací súd čo i len čiastočne nestotožní s týmito závermi, neprichádza do úvahy vypracovanie skráteného odôvodnenia. Môže síce doplniť dôvody uvedené v rozhodnutí súdu prvého stupňa, toto doplnenie však nemôže byť v rozpore so závermi súdu prvého stupňa, môže ho iba dopĺňať v tom zmysle, že ďalšie závery odvolacieho súdu iba podporia odôvodnenie súdu prvého stupňa. Odvolací súd prirodzene musí odpovedať na podstatné a právne významné dôvody odvolania a nemôže sa obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia doplniť ďalšie dôvody. Inak sa dostane mimo limitov práva na spravodlivý proces, ktoré je chránené nielen čl. 46 ods. 1 ústavy, ale aj čl. 6 ods. 1 Dohovoru.

Preskúmaním veci dovolací súd dospel k záveru, že rozhodnutia súdov nižších stupňov zodpovedajú vyššie uvedeným požiadavkám kladeným na odôvodnenie rozhodnutí. Súd prvého stupňa v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol rozhodujúci skutkový stav, primeraným spôsobom opísal priebeh konania, stanoviská procesných strán k prejednávanej veci, výsledky vykonaného dokazovania a rozhodujúce skutočnosti, pre ktoré nebolo možné žalobe vyhovieť. Súd prvého stupňa primerane vysvetlil, že okruh účastníkov v prejednávanej veci nebol úplný vzhľadom k tomu, že v predmetnej veci ide o podielové spoluvlastníctvo a najmä, že žalobný petit aj po jeho úprave je nevykonateľný. Odvolací súd sa v zmysle ustanovenia § 219 ods. 2 O.s.p. stotožnil so skutkovými a právnymi závermi súdu prvého stupňa a osobitne sa vyjadril k namietaným vadám týkajúcim sa procesného postupu súdu prvého stupňa.

Najvyšší súd Slovenskej republiky dospel k záveru, že skutkové a právne závery súdu prvého stupňa nie sú v danom prípade zjavne neodôvodnené a nezlučiteľné s čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a že odôvodnenie dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu ako celok spĺňa parametre zákonného odôvodnenia (§ 157 ods. 2 O.s.p.). Za porušenie základného práva zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v žiadnom prípade nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv žalobkyne.

Žalobkyňa v dovolaní výslovne namieta, že napadnutý rozsudok odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.).

Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Nesprávne právne posúdenie veci je síce relevantným dovolacím dôvodom, samo o sebe ale prípustnosť dovolania nezakladá (nemá základ vo vade konania v zmysle § 237 O.s.p. a nespôsobuje zmätočnosť rozhodnutia). I keby teda tvrdenia žalobkyne boli opodstatnené (dovolací súd ich z uvedeného aspektu neposudzoval), žalobkyňou vytýkaná skutočnosť by mala za následok vecnú nesprávnosť napadnutého rozsudku, nezakladala by ale prípustnosť dovolania v zmysle § 237 O.s.p. V dôsledku toho by posúdenie, či odvolací súd (ne)použil správny právny predpis a či ho (ne)správne interpretoval alebo či zo správnych skutkových záverov vyvodil (ne)správne právne závery, prichádzalo do úvahy až vtedy, keby dovolanie bolo procesne prípustné (o taký prípad ale v prejednávanej veci nešlo).

Dovolací súd ďalej skúmal, či sa v konaní nevyskytla vada v zmysle ustanovenia § 237 O.s.p., hoci na ňu dovolateľka výslovne nepoukázala, pretože na výskyt takejto vady je povinný prihliadnuť z úradnej povinnosti. Za takú vadu je potrebné považovať nedoručenie vyjadrenia protistrany k opravnému prostriedku druhého účastníka na spätné vyjadrenie stanoviska.

Senát najvyššieho súdu, ktorý koná a rozhoduje v preskúmvanej veci, poukazuje na to, že k danej problematike v minulosti zaujal právne závery vo viacerých rozhodnutiach vydaných do 13. januára 2015 (por. napríklad sp. zn. 3 Cdo 24/2011, 3 Cdo 23/2011, 3 Cdo 129/2011, 3 Cdo 257/2012, 3 Cdo 258/2012), v ktorých opakovane konštatoval nasledovné:

Ak nejde o prípad uvedený v § 209 ods. 1 druhej vete O.s.p., doručí súd prvého stupňa odvolanie ostatným účastníkom, a ak odvolanie smeruje proti rozhodnutiu vo veci samej, vyzve účastníkov na vyjadrenie k odvolaniu; iná povinnosť mu z týchto ustanovení nevyplýva. Z Občianskeho súdneho poriadku teda nevyplýva povinnosť odvolacieho súdu predložiť druhému účastníkovi konania spätné na zaujatie stanoviska vyjadrenie druhého účastníka konania k opravnému prostriedku. Súd nie je povinný donekonečna udržiavať stav konfrontácie medzi podaniami účastníkov konania - je iba na jeho posúdení, kde je rozumná hranica takúto konfrontáciu ukončiť (III. ÚS 144/2012, III. ÚS 507/2012, IV. ÚS 19/2012). Pokiaľ má odvolací súd k dispozícii potrebné argumenty, ako aj pri dodržaní dikcie ustanovenia § 209a O.s.p., pristúpi k rozhodnutiu vo veci samej (por. tiež III. ÚS 72/09, IV. ÚS 462/2010, IV. ÚS 19/2012, III. ÚS 296/2011.). Odňatie možnosti pred súdom konať nezakladá teda sama skutočnosť, že odvolateľovi nebolo predložené vyjadrenie druhej procesnej strany k jeho odvolaniu. Obdobné právne závery boli vyslovené aj v ďalších rozhodnutiach najvyššieho súdu (por. napríklad sp. zn. 5 Cdo 40/2012 a 1 Cdo 17/2011). Iný pohľad na realizáciu práva účastníka oboznámiť sa s vyjadrením procesnej protistrany by mohol v praxi znamenať neustály (neprestajne sa opakujúci a nikdy nekončiaci) proces vyjadrovania sa jedného účastníka konania k vyjadreniu druhého účastníka konania; takýto pohľad by mohol mať až znaky prílišného právneho formalizmu, odporujúceho materiálnemu chápaniu princípu právneho štátu.

Európsky súd pre ľudské práva vydal 13. januára 2015 rozsudok vo veci Trančínková proti Slovenskej republike, v ktorom sa zaoberal aj opodstatnenosťou námietky o nemožnosti vyjadriť sa k vyjadreniu protistrany v rámci odvolacieho konania. V tomto rozsudku dospel Európsky súd pre ľudské práva k názoru, že aj keď vyjadrenie k odvolaniu neobsahuje žiadne nové skutočnosti alebo argumenty, ku ktorým by sa procesná strana už nebola vyjadrila v predchádzajúcom priebehu konania, a prípadne ide o vyjadrenie nemajúce vplyv na rozhodnutie odvolacieho súdu, musí byť druhému účastníkovi daná možnosť oboznámiť sa s ním, ak bolo formulované ako právna a skutková argumentácia. V rozsudku sa doslovne uvádza, že „požiadavka, aby účastníci súdneho konania mali možnosť dozvedieť sa o všetkých dôkazoch alebo vyjadreniach podaných v ich veci a vyjadriť sa k nim, sa vzťahuje na odvolacie konanie rovnako, ako na prvostupňové konanie, a to napriek skutočnosti, že odvolanie nemusí vyvolať žiadnu novú argumentáciu“. Pokiaľ súd takúto možnosť druhej procesnej strane nevytvorí, dochádza k porušeniu práva na spravodlivé konanie, ktoré je zaručené článkom 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Z obsahu spisu vyplýva, že odvolanie žalobkyne proti rozsudku súdu prvého stupňa (č.l. 318-323) bolo doručené žalovanému 1/ 17. apríla 2013 a žalovanému 2/ (v tom čase jeho právnomu zástupcovi 18. apríla 2013 (č.l. 324 p.v.). Písomné vyjadrenie žalovaného 2/ z 30. apríla 2013 bolo doručené súdu 2. mája 2013 v troch vyhotoveniach (č.l. 327-328) a vyjadrenie žalovaného 1/ z 22. apríla 2013 bolo doručené súdu 10. mája 2013 v štyroch vyhotoveniach (č.l. 329-331). Vychádzajúc z uvedeného bolo v preskúmvanej veci potrebné zohľadniť, že vyjadrenia žalovaných boli formulované ako právna a skutková argumentácia a žalobkyni mala byť preto daná možnosť oboznámiť sa s týmito vyjadreniami. V danom prípade táto možnosť nebola žalobkyni vytvorená, čo vyplýva z toho, že v spise nie je žiadna dispozícia konajúceho sudcu týkajúca sa zaslania týchto písomností žalobkyni a všetky rovnopisy podaní sa doteraz nachádzajú v súdnom spise. Týmto postupom bola žalobkyni odňatá možnosť pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.).

Skutočnosť, že došlo v konaní k procesnej vade podľa § 237 písm. f/ O.s.p., je okolnosťou, pre ktorú musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie vždy zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom tak závažnou procesnou vadou, nemôže byť považované za správne. Vzhľadom na dôvody, ktoré viedli k potrebe zrušiť napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, nezaoberal sa dovolací súd ďalšími námietkami žalobkyne uvedenými v dovolaní. Z uvedených dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok odvolacieho súdu podľa § 243b ods. 2 O.s.p. zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného i dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.